

KINH NGHIỆM PHÒNG TRÁNH KIẾN BA KHOANG ĐỐT NGƯỜI

Người dân ở nhiều vùng trong cả nước trong thời gian qua rất hoang mang vì kiến ba khoang xuất hiện nhiều và đốt người. Vì vậy, mọi người dân cần biết cách phòng tránh.

Kiến ba khoang có tên khoa học là *Paederus fuscipes* Curtis, thuộc Họ Staphilinidae (cánh cứng), bộ Cánh cứng. Loài côn trùng này có thân mình thon, dài như hạt thóc (dài 1-1,2cm, ngang 2-3mm), nhiều màu sắc khác nhau, nhìn giống con kiến. Trả lời trên VTC, TS Nguyễn Xuân Quang, trưởng khoa Côn trùng, Viện Sốt rét-Ký sinh trùng-Côn trùng Quy Nhơn cho biết, trên cơ thể của kiến ba khoang có chứa độc tố có tên Pederin ($C_{24}H_{43}O_9N$), có độc tính gấp 12-15 lần nọc rắn hổ nhưng với lượng tiếp xúc nhỏ và chỉ ở ngoài da nên không đủ để gây chết người như nọc rắn. Pederin có trong máu con vật. Khi con vật đã chết khô và để trong 8 năm thì độc tính vẫn tồn tại.

Kiến ba khoang

TS Nguyễn Văn Huỳnh (Đại học Cần Thơ) con cái có độc tố pederin trong một đôi tuyến ở cuối bụng dùng để bảo vệ trứng khi đẻ khỏi bị các loài thiên địch khác tấn công. Cho nên nếu con vật bị chà xát hay chạm mạnh thì độc tố có thể tiết ra ngoài, dính vào da người làm có cảm giác cháy da, đau đớn.

Loài này xuất hiện vào đầu mùa mưa khi có ẩm độ cao, nhất là sau các đám mưa lớn đầu mùa. Chúng thường sống trong ruộng lúa, ăn rầy nâu và rất thích ánh sáng đèn nên thường vào đèn chung với rầy nâu ở những nơi có nhiều ruộng lúa bao quanh.

Tình trạng này đã xảy ra ở một số nước như Trung Quốc, Ấn Độ tại các lưu trú xá của trường học, trại lính vào ban đêm có đốt đèn neon sáng xanh thu hút con trưởng thành.

Biện pháp phòng trị tốt nhất là tránh nơi có đèn sáng quá vào những đêm này; rửa sạch càng nhanh càng tốt nơi bị dính độc tố (nhất là ở mắt), bôi thuốc, dùng thuốc theo chỉ dẫn của bác sĩ.

Theo TS Phạm Thị Khoa, khoa Hóa thực nghiệm, Viện Sốt rét - Ký sinh trùng - Côn trùng Trung ương, thì cho hay loài kiến này rất khó diệt, ngay cả phun hóa chất cũng không chết (vì có cấu tạo đặc biệt, hệ thống lỗ thở dọc theo các đốt nên khi phun hóa chất, các lỗ thở trên thân kiến đóng lại không thở nữa). TS. Khoa khuyến cáo, người dân cần lưu ý vệ sinh nhà cửa sạch sẽ, ngủ nằm màn, tắt bớt đèn điện không cần thiết vào buổi tối, có thể trồng những cây có tác dụng đuổi côn trùng như sả, dạ hương quanh khu vực sinh sống.

TS. Khoa lưu ý, không được chà xát làm độc tố của chúng lan rộng ra vì độc tố của chúng có thể gây tổn thương da lan tỏa.

Khi bị kiến ba khoang đốt, rửa sạch vết đốt với xà phòng, sau đó có thể bôi bằng hồ nước, các thuốc có chứa corticoid chỉ định cho các loại côn trùng đốt. Khi da bị tổn thương phồng rộp, hay sang thương loét có thể chúng ta rửa bằng thuốc tím ($KMnO_4$), thuốc xanh Metylen lên vùng da, thuốc kem bôi có chứa corticosteroids như: Korcin; Betnovate; Betnovate-GM; Gentrison.